

The honours experience

Clara Strunck heeft drie jaar Oxbridge achter de rug (Daily Telegraph 28/7/2016): de beste academische 'Bildung' die je je maar wensen kunt.¹ Daar kan geen enkel undergraduate honoursprogramma ter wereld aan tippen. In die veilige academische community heeft ze geleerd dat onvoorwaardelijke ijver gecombineerd met strakke planning inderdaad excellente studieresultaten oplevert. Maar na afstuderen merkte ze dat ze niet de survival skills had verworven die nodig zijn om te functioneren in de kille maatschappij.

*Geldt dat probleem ook voor de honoursprogramma's die het Nederlandse hoger onderwijs aanbiedt? Nee, in haar recente boek *The Honours Experience* laat een landelijke projectgroep vele studenten en oud-studenten aan het woord, maar signalen in die trant ontbreken.² Dat komt vermoedelijk doordat de projectgroep relatief veel aandacht besteedt aan honoursprogramma's die verbonden zijn aan beroepsopleidingen. Getalenteerde studenten krijgen de gelegenheid een verzwaard programma te volgen om zich tot een excellente professional te ontwikkelen. Het probleem van Clara Strunck kan veeleer optreden in de honoursvariant van universitaire bachelorstudies waar men studenten beoogt te vormen door onderdompeling in wetenschappelijk onderzoek en waar ze zich desgewenst ook kunnen kwalificeren voor de vervolgopleiding tot wetenschappelijk onderzoeker.*

Wat is me verder opgevallen aan het boek van de projectgroep? Honoursprogramma's zijn volgens de auteurs primair gericht op talentontwikkeling. Op het eerste gezicht zou je dan verwachten dat er na de toelatingsselectie veel aandacht wordt besteed aan diagnosticering van de aanwezige potenties: welke specifieke talenten heeft deze deelnemer in huis en hoe kunnen we die verder ontwikkelen? Maar in de cyclus van talentontwikkeling die door de auteurs wordt geschetst, vinden we dat niet terug. Men stelt zich ten doel de deelnemers optimale kansen te bieden om zich tot talentvolle professionals te ontwikkelen. In beleidstermen gesproken is de beoogde uitkomst van de cyclus dus dat er (naast de reguliere uitstroom van gediplomeerden) een elite van getalenteerde beroepsbeoefenaren wordt ontwikkeld, die zo veel mogelijk beantwoordt aan een door de opleiders opgesteld excellent competentieprofiel.

Kenmerkend voor honoursprogramma's is dat de deelnemers relatief hard moeten werken in vergelijking met studenten die genoegen nemen met een regulier bachelorprogramma van 180 studiepunten ad gemiddeld 1680 uur per cursusjaar. Ze leveren vrije tijd in maar hopen in ruil daarvoor een streepje vóór te krijgen bij hun sollicitaties voor vervolgopleidingen en op de arbeidsmarkt. Vanuit de onderwijsinstelling bekeken is een groot voordeel dat de deelnemers zich sterk committeren aan de studie en zich niet zo snel laten afleiden door het buitengebeuren. De modale honoursstudent beschouwt de studie naar mijn indruk als een fulltime job, tracht studievertraging te vermijden en staat kritisch tegenover het aangaan van concurrerende verplichtingen, ook al zou een CV daarmee opgeleukt kunnen worden.

Het projectteam heeft bij de deelnemers niet nagevraagd hoe ze hun studie financierden en in hoeverre ze het bezwaarlijk hebben gevonden dat ze geen tijd hadden voor een betaalde werkkring naast hun studie en dat ze dus aangewezen waren op studieleningen of financiële ondersteuning door hun ouders. Evenmin komt in het boek ter sprake wat ze vonden van het (inmiddels in de ijskast gezette) overheidsvoornemen dat onderwijsinstellingen extra collegegeld mochten vragen van de deelnemers aan honoursprogramma's.

De deelnemers aan honoursprogramma's hebben gewoonlijk niet alleen een hogere studielast dan degenen die met een regulier programma volstaan, maar ze werken ook onder een studiecontract met een sterk wederzijds commitment. Enerzijds krijgen ze intensief onderwijs, persoonlijke begeleiding en veel ruimte om eigen studiedoelen te realiseren en anderzijds wordt van hen verwacht dat ze hard en planmatig werken, serieus aan groepsgerichte werkvormen deelnemen en het in hen gestelde vertrouwen niet beschamen. Dat is zo'n beetje de indruk die ik uit het boek krijg. Ze werken dus in een veel stimulerender studieklimaat in vergelijking met de massaliteit en vrijblijvendheid van het reguliere programma.

Wes Holleman

weblog onderwijs 7-8-2016

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <http://www.telegraph.co.uk/education/2016/07/28/oxford-teaches-you-to-be-the-best---it-doesnt-prepare-you-for-re/>

² Pierre van Eijl en Albert Pilot (eds.) (2016). *The honours experience, talentontwikkeling door de ogen van de honoursstudent*. Hogeschool Rotterdam Uitgeverij. URL: <http://hr.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:61232/DS1>